

Editorial

Vážené kolegyně, vážení kolegové, protože další číslo časopisu Česká urologie vychází nedlouho poté, co byla oficiálně zveřejněna poslední část vzdělávacího programu v oboru urologie, dovoluji mi, abych Vám přiblížil proces jeho zrodu. Na jeho přípravě jsem se totiž podílel jak z pozice předsedy Akreditační komise Ministerstva zdravotnictví pro obor urologie, tak i člena výboru ČUS zodpovědného za koordinaci vzdělávacích aktivit.

Možná nebude na škodu zmínit širší rámec specializačního vzdělávání. Vzhledem ke specifické našeho povolání je vzdělávání lékařů určováno v obecné podobě zákonem a celou řadou dalších právních předpisů a jakákoliv změna specializačního vzdělávání podléhá složitému a velmi dlouhému legislativnímu procesu.

V roce 2017 byla přijata novela 67/2017 Sb. Zákona 95/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti k výkonu povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta. Obecně definuje základní obory vzdělávání, délku vzdělávání ve kmenech, určuje postavení nadstavbových oborů a certifikovaných kurzů, definuje podmínky, za nichž lze vstoupit do specializačního vzdělávání, definuje odborný dozor, odborný dohled a podobně. V celkem sedmi bodech odkazuje Zákon na další prováděcí předpisy (tedy vyhlášky, případně metodické pokyny), s jejichž tvorbou se začalo až poté, co Zákon vstoupil v platnost. Jedním z těchto prováděcích předpisů jsou i vzdělávací programy jednotlivých oborů, které určují náplň vzdělávání z pohledu lékařů, ale současně i určují charakteristiky pracovišť, na nichž může vzdělávání probíhat.

Dovoluji si spekulovat, že hlavním důvodem novelizace zákona byla snaha Ministerstva zdravotnictví ČR řešit personální krizi v mnoha oborech našeho zdravotnictví zjednodušením specializačního vzdělávání a vytvořením podmínek pro možnost širšího využití zahraničních lékařů.

Hlavní práci na přípravě Vzdělávacího programu odvedla Akreditační komise MZd pro obor urologie, což je poradní orgán Ministerstva zdravotnictví ČR, složený z respektovaných odborníků, které navrhuje Česká urologická společnost, lékařské fakulty

jednotlivých vysokých škol a Česká lékařská komora. Ta však musela respektovat obecná zadání ze strany Ministerstva zdravotnictví a výsledek je tak kompromisem mezi názorem odborné komunity oboru a názorem státní autority.

Proces přípravy Vzdělávacího programu urologie trval více než dva roky, během nichž materiál procházel zdlouhavým kolotočem návrhů, protínání návrhů, upravujících návrhů, doplnění a změn. Určitě bych doporučil všem urologům seznámit se s plným zněním Vzdělávacího programu urologie a s dalšími informacemi týkajícími se specializačního vzdělávání na webových stránkách ČUS. Na tomto místě bych se omezil na komentář několika nejdůležitějších aspektů a změn nového systému.

Za naprosto klíčové považuji, že se podařilo uhradit postavení urologie jako základního oboru – tento na první pohled samozřejmý a nenápadný fakt bude mít zcela zásadní konsekvence v příštích letech, kdy budeme obhajovat existenci samostatných lůžkových oddělení, jednat o úhradách a podobně.

Zásadní změnou je to, že náplň vzdělávání v oboru je „roztržena“ do dvou právních norem – zvláštní vyhláška upravuje vzdělávání ve kmenech (vyšla v říjnu 2018), zatímco vlastní specializační výcvik je upraven vyhláškou ve Věstníku Ministerstva zdravotnictví ČR (vyšla v červenci 2019). Souvisí to s tím, že ministerstvo chtělo do značné míry unifikovat podobu kmenů v jednotlivých oborech, ukončit je zkouškou a dát tak lékařům po kmenech větší pravomoci. Zlé jazyky tvrdí něco o tichém návratu k systému dvoustupňové atestace...

Jako pozitivum vidím to, že se v rámci kmene podařilo podstatně snížit počet povinných kurzů a rozšířit možnosti jejich absolvování formou e-learningu. Nově jsme zařadili třídní kurz „Novinky v urologii“, který má ambice stát se českou obdobou kurzů EUREP, kde účastníci dostanou aktuální „up-date“ dění v jednotlivých segmentech urologie. Bohužel se nepodařilo prosadit jeho zařazení na konec vlastního specializačního vzdělávání, kde by podle našeho názoru dával větší smysl, ale ministerstvo trvalo na jeho zařazení do kmene. Budeme se však snažit, aby náplň kurzu byla